

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Parashat derakhim

Rosanes, Judah ben Samuel

הדוהי, סענאזר

Ṷinitsi'ah, 5503 [1742 oder 1743]

המידקה, ררד

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9997

דרך הקרימה

הקדמת המסדר ההבס המרוסם כמח"ר יעקב כולי נר"ו

קול הנער הנכב סודך לעשות לו דרך בתוך הבאים : זכות הוא לעבד עומד ומשמש לעבוד עבודה :
עמוס כלשוננו כרוך ומני עשרה תנאים : מני מנ"א קמיה דרבי יהודה :

תנא אריסא קאי • הלא מלאש הבינומס מוסדו' הארץ ורוזנים יתקוו נדק תילין לנר עילאה ועד עתיק יומיא מטא • כי ה' הוא האלהים היוצא בסמים וסם חביון עוז מעולם לא ירדה סביבה לחטה • ראו חיבתכם לפני המקום הופיע מהר פארן וירד ה' על הר סיני כביק פתחא רבא ועייל בפתחא זוטא • בהארותו את יקר תפארת גדולתו בסביל ישראל סנקראו ראשית אלהים נגב בעדת אל כנבוד אים מלחמה הרים כולו ויניעו אמות הספים ארץ יראה מוס המוטטה • יתיבנו אש דת ויתן לנו נחלת שדי ממרומים חמדה גבוהה בחקל תפוחין קדישין חלקת השדה אשר נטה • ולא זו בלבד סבכל דור ודור קדמה סביבה ואתיא תוך בהתאסף ראשי עם קדש אלושינו בתורה כמפלחים במעשיהם העומדים ברומן של עולם הן הן משה מרכבה תואמים מלמטה • עוד זאת יתירה שיה פורה לטירת נבי ולגפירת תפארה שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה ה' הסביבה סורה ונהורא עמיה שריא על ראש החטה • ואף גם זאת בכל דתם לו נר בכל המקום סגלו הבנים מעל שלחן אביהם סרויה ביניהם וה' הולך לפנייהם בגמר יעיר קנו ולהחיות לבם לפליטה • ועמא דארשא לא ידעו ולא יבינו הים ה' בקרבנו כלם נפנו על כסף וזהב דרך נבר בעלת דהבא סביבא הוי דעתיה אצרוטה • וס' וחס בבהלה על עסקי קט ותבן אים לפי אכלו וכנר ללבוש אנכ עתד נקי סדינא בקייטא • והאי יתן אל לבו לעולם סכולו טוב כי גרים אהנו ככל ימינו עלי ארץ האחד בא לגור וכאחד נטה • כמה גדולים מעשה גדקים זכאים אלהים מאגין תכירין דקב"ה דימבין ועסקין באורייתא קדישתא מוהרקייהו דהני בטפסא דמלכא מנח סם יתנו נדקות ה' פעליה של מעלה ופעליה של חטה • ה' עומדין להתפלל יעשו דרך בקשה כמד הסארית הנמנאה פליטת בית

תנא דידן קא חסוב חתבל לחטוב חטיבה אחת בעולם וסם קדושים נאמן ארוב למעלה ונחמד לחטה • והנה אחת דרך התגרים כותבי ספרים דרך הקדשום מרבים העם להביא מוליך ע"ג מוליך בטבח המגיע לכתפים וכל המרכבה לספר משוכא בעלתא הוי יעשה טוב ולא יחטא • לא באה חלק יעקב כי מי הוא זה ערב א לבו לגשת בארש' שאין הפה יכולה לרכד וכל הדוגה ליטול את הסם אפי' הוא עושה • כן אף אלפי אלפים עדין לא הביע לחמי כבוד אפי' כמכחול בסופרת ק' חסיה • תמיה אפי' הנמלא כזה א' מאף סיכול להסמיע כל תהלתו וחסם לכסירה עדין לבלום משתקין אותו כנוייה הדר חוה סיוטא • יחשוב ה' עון האמורה כי מנרעות נתן מעלה עליו הכמוס כאו חטא • הלא אב בחכמה וכמה של תורה מטיירי כנסת הגדולה ביודעה ומכירה קא חמונא אבי ריהטא' אמה דמות מערבו לו אים יהיה כל ישראל בכף מאזנים אין היקם למחנה ויחכם מכל האדם בסעה שפוחת כד' נעשו הכל כחרשין פוחתין בחרטה • דותה הרב למלאך ונדיק יסוד עולם ארבורא ידיה קא סומך ונשמע קולו ככוחו אל הקודם פנייה שמה' קול

תנא בעלתא קאי • עלמא דקדשם אויל תנא ויתבי בדוכתא בכית מותבא רבא כי בוא דרחמנא ונפשו אותה זה הפלחן אשר לפני ה' תקסטא ליה תכא ומקטטא • אין מה שהיו עלן יד עניי יתמי דימתי לן יאות לחכמי לספוד לנר' דרך אגיה ויהי העם כמתאונני' ה' אגיונות שהיה העולם סמס ויסעו מתק' ויבואו מרת' והמה בוכים כל ראש מוקרח וכל כסף מרוטה • אוכה יסכה בדר העיר רבתי עם אוי לו לעולם האבד מתינו ואוי לה לספינה האבדה קברניטא • מי סגרוך לו עם קדש חסויה של בסמים אבי יתומים ולכל בני ישראל היה אור זה כלל גדול בתורה גברא דנפיש כהוריה נדיק כפתר יפרח בתוך האהל אשר נטה • מי האים הירא את דבר ה' פורס וכוכה בניה לדורות וכך היא חוכפיהו להיות קו' ל אים נור' כביתו ואדמה יל ראשו הלך ערום ויחף רבי יהודה מחייב בכפיות החטה • יתני לו כי זה סתמים ימים כיום סקדי לחות בגועס ה' חויתיה לרבי מענר נפשיה כרחמי טיבא אחר מד קרבה טנת הסבע טנת השמיטה • שמעתי ותרנו בטני או אחרתי אפי' אל לבו ווי לעלמא בהיזא סתמא כד סתלק מיניה אשר נשיא יחטא • הן בעון נח נפטיה דרבי ביום שמיני של פסח משנת התפ' ומעת הוסר התמיד פשם כחן של חכמים וכהה מאור עיניהם ונסתלקה עטרה מאלם כל אדם כי נספה ארון הקדש בלמה

תנא ושייר • ה' הסאור לנו סריד מולדותיהם של נדיקים מעשים טובים מהני תילי מעלייתא המגוינים בהלכה תילי דאפי' בימי יהושע בן נון לא אחרת כותיהו ואיהו עבד מלמטה : ידו פשם ש' לכל היד החזקה אשר עשה מזה הר' ס' במזל וס עת מרחמיהו' אציקרא קאי ספרא וספרי וכוליה תלמודא דינא רבה ודינא זוטא • ואנבן ידיו רב לו בתורת עסקא טובה מוכת מנולה עם כל ראשי בסמים כמה גדולים דברי חכמים ראשונים ואת אחרונים איגלגל מלמא ומטא • אף כי רוב חכמתו תורה יוגאה לכל ישראל הלכתא למטיחא וכלהו מגויי בסדר קדשים וסדר טהרות דברים שלא שמעתי און מעולם וזה דבר השמיטה • זו היא תורה של חסד וכתב לה למה נפקא מינה כמה הלכתא גברותא כך היא דרכה של תורה נעון סופה בתחלתה הנה היא לוטה • ועוד ידו סבויה לו ודוע עם נבורה כל שאתה יכול לרבות ספיקות בתר דבעיה הדר פכטה • הדור אהם ממנו פראו עמיתיו של יהודה הן הן נבורותיו עמנו מספר זה הים גדול כמעין שמתנבר והאר' כזהר הרקיע סהלכות קבועות הן הן נופי תורה הכו נודל לאלהינו ברוד שחלק מחכמתו ליריאו להסאור לנו פליטה • סארית

תנא אקרא קאי • זה ינא ראטונה תדי דאתיא ליה מדרבא דברים כהם מתוקים מהלכ חטה • תו התורה ומן הנביאים ומטולט בכתובים דרשניה לקראי כסויי באמתה של תורה ול' המדרש הוא העיקר מזה ומפיו רב כחן שנה רבי פקרא מועט והלכות מרובות הלכה אדם מיישראל בריא בחיובא לקוח את ספר התורה הזה ויתלא ברישו מקדשי סמים יכנסו בעלי מקרא ירונו לשמוע דברי עתיק יומיא אגרא דפרקא ריהטא • אלו ואלו דברי אלהים חיים וקרני ראם יפגו מעיינותיו מונה לעיני כל ישראל תרומתנה קרנות נדיק בנאותא דעלמא ספי מעלי ומלאה הארץ דעה אתן כמדבר ארו טטה • וינחם

תנא גמר מאברהם פרי נדיק עץ חיים כי חסן חסד הוא וכה נעשה אויטפואלן לסביבה כי ס' ס' ביתו בית וועד לפני כל יודין דת ודין האי מאן דרחים ומוקיר רבנן פסחו והוסיכו על חטה • דרכו של אים לקדש בטלום כל אדם בסדר פנים יפות ועושה ל' אים הענקה והעבסה • גדול המעשה נודע ביהודה שמתו מכלל יופיו של עול' הוא הרמז הרב הכולל סר ונבול ב' ישראל כמח"ר חיים

1769

UNIVERSITÄT POTSDAM
Universitätsbibliothek
1769

הקדמת החכם השלם הדיין המצויין במהר אברהם רוזאניס נר"ו

מלתא דתמיהה חידבר דכורי אינטי כל כי האי כותיה ומטעמיה דמה ליתנהו כוכירה לח בסבי דאולי אמינרי ואתהפוך ברעו . כי הפלה ה' יחיד בדורו לסט ולתפארת ומאן דתני עידיה'ן לא מטעמיה דמטעמיה להון בסמחא וכדי לנאון סמחא לעילא מיל' לא הניח דבר קטן ודבר גדול ספרא וספרי כולכו טעמי . כי נתר' חסיד מיום עד לילה . ולילה כיום אחת ארוכה ואחת קצרה רבי' לא סנה' ויהי ע'ר לכו בלב הארוה בקס להתנמנמ מקום אשר יסול סס תהא מטת'ו אדור' בלבוסו וילט פניו באדרתו אינו דומה סנה' לא סכך כפאת חשה כלכל יצועי . זה לדכו דרך הקדש כולכו טני דרב יהודה אשר כנאחו מרחס קדושו במים קדושי מורה ככר שית ככר סכך ותנח עליו הרוח ארוייתא ויהב ליה להאש וישגא'ה כמלס סער' על כפיה כסה אור קדמה וימה' א ארבעט מקצועי . האי מאן דחוי ליה לרבי אגלימא דאכתפיה זרחה הסתם עליו ורבי יתקרי . ויחכס מכל האדם אלו כדלידה קח מטעמי . ויחד סנה' חכס הדכה גבולו פועלים לעזרה כולכו רבנן דמתיבתא מרב יהודה גמרי כל יומא ויומא מטעמיה בפומיהו ודרבנן מטחא אייבייהו כחמתא לחכימין ומכדע' ליודעי . כי ופלח מעיני העדה ויספוק עלימו ספיקא דאורוייתא לח דברו חכמים בהוה ונס דמ' הנה נדרס שאינו נקו' כ דרבנן סנר עליהס המדבר' אקנירי ואמריעי . מלתא אנב אורחא כד סליק אדרגא חת מקורו הערה סורס דבר כמל' הדמין יתעביד דוגמא לדבר ברנע קטון מהר גועה . את הדבר הקשה והלכה מקופחת נזרקה מפי חבורה ילסון חכמים מלאו עלות'ו ולא מלאו כל חכמי חיל ידיהס אס אפן הוא נמוח לפי סכלו ואס ברזל מפעפשו ועשה אותס ריקועי . כי יתפוס' אית לבטח בטעמיה ועליו יצין נור'ו דרך בני אדם לאתפוס'ו אדר'א אטריס ענר'ו כאח דהיתרא ונפלא דבר . ברוח טעמי כאשר ינתק פמיל הנעורת נדרים פורחים וטכועות' מוט'ת ק'ל נדרי וסכועי . כי יכלו אנשים דבר הגורם למחון מכל' על דעבדן דרך המגורס מעשה נג'ס אחד באחד יגשו אהידנא דטכתי גוטשאי מילי דזוקין הסוד והבור והמכעה . ד' דין עמו כאשר יסאל אית כדבר האלהים וכל היונא מפיו הן הן הדברים שנאמרו למשה בסניו ומפספסיו עם ישראל כטובה ונחת כרועה עדרו ירעה . אס היו כל חכמי ישראל כשקול הדעת כאני רבי יהודה דאשילו ספיקי דנברי נרים גדול סככולס לנבי ידיה דבדר הלכה ככן נג'ס באחד ענ'ן ומסכילים בכל חכמה כי התפסק'ו עמו מנו'ע דעתס כניטול כל מודעי . מי כסחק יערזן כמוהו מורה ולכבו ל'ו כן יחשוב אדם כיונא בו ומורה יבקשו מפיהו לסמוע כלמורים רחמנא ליגלן מהאי דעתא קליסתא הוא גריד לשקועי . אוי לו לדור שכך עלה בימיו מה אנר'ס כי מוכרנו כי עלה פרטון וכ'ל כפלי'ס והא הכא טני שלישי גדול וחד נלא' כי כשהס ארון האלהים נכחו ארמלים את הסנקוס והנה מהרה ק'ל תן טמוח נפל יהודה יעלה כיטיבה של מעלה אתר דמתבעי . אך גדול היה כאותו היום בהנח' עליון נחל'ה מבוהלה כדי מומא בדוקין טבעין טרויני דשינא דתלו אהיב'א דכולי עלתא כס'א לבכינו אל כפיה דחמנא ליבא כעי . על זאת יסמוי ישראל והכס נועקים איה סופר איה סוקל נופי הלכות אהרוניות ערנית ויבין טמא לטהור יודיענו כל כי האי גוונא כריך לאודועי . כי מי יוכל לדון ספיקות וספיקו ספיקות דכל טעמא וטעמא מתרחים כבי מדרסא דבר טבערה חות'ר מים רבים וספק טרויה דאשכחת בה מרי כועי . על כן טפוג תורה כי אכנה כלי חמדתה והילדה ומחיקה האי תנא הוא וכמקום הרים קאי חחת חכ'ן ספנא דארעיה . על דא ודא יבכו כל מרירי ליבא דחסרא לארעא חסרון לא ויכל להמנות ימים או עכור גריד לממני יומי ולממני טבעוי . על זאת תאכל הארץ וכל האים אשר נבע איהם בלבו המ' יתיר'ו כהר' על הבכור כי סק' ה' את עמו יוס סמת רבי נלה כבוד מישראל ונס דל'ה דל'ה מאי עניות עני'ת דתורה מאן ייב' לן מעפדיה וכחול לעייני כחול טויוה רבנן עפרא דתתי כרעיה . לוליה' נכחות הופיר לנו ספרי דבי רב מתורתו על דבי תורה סליחה והמה ככתובים אשר טמענו ונדעס מפיו יקרא אלינו כשכתבו על גיד מוונות פתחו מטכנ גלו לעומת קלעי . זה ינא ראטונה אשר כוננו ידיו גלילי זהב הגי' לסרסת דרכים קטן הכמות ורב הערך דרוטים הנחמדים מורכב ומפן לפניו לא היה כן נאה דור'ס טוב לעמו כל היך כטועמו כתר ערב'א קא אזיל ורהיט כי פרס'ה אשילו המלך טואל כעלומו' מי הוא זה ער'ס לכל פומעי . ולדידי חוי לי יושב ודורס כמטה מפי הנבוכה וחרשת טעמיו כברי נחלי דכס וחל'כ ביאודה כדי דדרי'ט שדי ויהר'ס כוזהר הקדוש גלייה דלרעיה . הגי מילי דאגדתא אשר חכמים יג'ו דברים הקשים כנידים דברו לבון הבאי תבנית כל רח'ן מחלמ'ס אלוים' וכל הרונה ליטול דברים ככתבן אינו חלל טועה : טנה ופירס דברי חכמים וחדותם הקיפן בהלכות ילמד סתום מן המפורס דברי סופרים ודברי סופרים סויעי מסייעי . כל טיטנו כתקרא דלאו רוסייה סיפיה קטו קרתי אהדדי דרטיגהו מר כסיני וירכב אותס בתרכבת החסל' והתלמוד חיתקוס הויי'ת דאכיי וכללן זה בזה מקרא מעט והלכות מרובות כחדא חתתא מחתיכה וכולו'ס יעלו ככוחים למיבין ויסרו חיים לכל מוגליהס סס חיי מחן כעי . ומחויקנא טיכותא לב' נגפרות הוכס אחים נס יחד להרס המחבר ולה'ה דאסון ככראטון החכם הכלס כמהר' הויים רוזאניס יכ'ו מחיה חיים יסמחהו ויחייבו ותננהו כלכא החכם השלם הוא אהרן כחיר ה'טני'ס מלחום התורה והמגור' יחיו דגן ויסרחו כנסן וכננה זרועי . העומדים על טשתרת להגוי'א לאור כל כמתי הקדס טל הרב זל כל וראה וכל ימנא דבגרי חדא מכל הנמלא כחוב יוסר דברי אמת ותפילתי קבע דלא ליתו לאחנועי . על מסמתי אעמודה כפי פרוטות קדס חרנא דכמתיא כהדין נקדים דחמין למיביעי . עד חיתס ננטער גיוזיל חין לך יוס שאין קללתו מרובה דטיס אותנו כדבילה להכות באגרוף אחת וסתיס על ג' פנעי' . הכס גא וראה כל אשר המה עוטים אולי לא תאשה זכור נח את בנך את יחד דך כנכסה לבין הגוים חיים בלעזנו אחוז לך בלועי' : לא חייס מר מסוס לזוט ספתיס . או יאחרו בניים כי גע'ה' את יעקב ויעלכס אל ארץ סויניהו לדמיהו למרי משי . וזרע אברהם אשר אהב הפונס'ה על פני כל הארץ אפקריה דחמנא לזרעיה . לימי בר נפלי ולוקוט פיורא וליתיב אייבייהו על חד פרין תלתא דפורענותא כל קבל דאשכחא בהו כמה רועי . מאי רבותייהו כלפי סמיה להפס ותויה נחסכו כמו סכלול מחס הגי טכברי רטיעי . ואנחנו עתך נקומה ונעלה בית אל כדי סיקלוט העין כהגיס כעבודתס נוונים כזרוע לחיים והקובה סימון חין חיל חין כפי מענה זלא נמידנא כותא אשילו טיחה קלה ליסני קטיעי . זאת היתה לי הנה ארס'ת אר'ס לח מטורה היא על כן יהיו דברי מעטים ליכנא יתורא לנרועי . נאס הנכר דסק מדוכתיה מעת הוסר התמיד ור'כ סליק לבי קברי חין דעתו מיוסבת עליו דולג על המשתן חכית לבית ומחנר להנר כארי ידי ורגלי מסייעין מטועות' אלה מטיעי . כותב כדמע כל זמן ועת כאני כעולם יגון כלבכי יהא מונ'ח עד טובא אליהו יכסר' רוח ננידים כי בל סתמ' מטיח אלהי יעקב כחיו חון כנור'ת ירוסלים דדהבא נחוי ישראל יכנס . הנטיור אברהם רוזאניס :

AT POTSDAM
bibliothek
169